

Gemeente Midden-Delfland Preventieplan Schuldhulpverlening 2013

De raad van de gemeente Midden-Delfland;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 14 november 2013, nr. 2013-10-05 f;

BESLUIT:

Het 'Preventieplan Schuldhulpverlening' vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 17 december 2013.

Arjan de Vos, Arnoud Rodenburg

griffier, voorzitter

I nleiding

Recent onderzoek heeft uitgewezen dat iets meer dan één op de zes huishoudens (17,2%) in Nederland een risico loopt op problematische schulden, problematische schulden heeft of in een schuldhulpverleningstraject zit. Het grootste deel van deze huishoudens, tussen de 719.000 en 961.000, loopt het risico op problematische schulden. Tussen de 373.000 en 531.000 huishoudens heeft problematische schulden (Er is sprake van een problematische schuld wanneer het bedrag dat in 36 maanden kan worden afgelost op de schulden lager is dan de totale schuldenlast. 36 maanden is de gemiddelde duur van een schuldhulpverleningstraject of een schuldsanering. A.C. Kerckhaert en L.S. de Ruig, Huishoudens in de rode cijfers 2012, Omvang en achtergronden van schuldenproblematiek bij huishoudens, Panteia 2013, pag. 6-7). De oorzaken van (het risico op) problematische schulden zijn divers en vaak is er sprake van een combinatie van factoren: gebrekkig financieel beheer en/of een te hoge levensstandaard gecombineerd met een plotselinge terugval in inkomen door ontslag, echtscheiding, ziekte of arbeidsongeschiktheid. Ook speelt de financiële zelfredzaamheid van het huishouden een belangrijke rol bij het ontstaan van schulden. Dit valt samen met financiële kennis en vaardigheden, maar tevens met de motivatie en de gelegenheid iets aan financiële problemen te kunnen doen (Idem, pag. 31).

In december 2012 heeft de gemeenteraad het 'Beleidsplan Schuldhulpverlening gemeente Midden-Delfland 2013-2016' vastgesteld. De directe aanleiding tot het vaststellen van dit beleidsplan was de invoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening met ingang van 1 juli 2012. De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (hierna: Wgs) schrijft een integrale aanpak ten aanzien van de schuldhulpverlening voor. Dit betekent dat de dienstverlening zich niet alleen richt op het oplossen van de financiële problemen, maar dat ook aandacht wordt besteed aan de eventuele oorzaken van de financiële problemen en de omstandigheden die verhinderen dat deze kunnen worden opgelost. Integrale schuldhulpverlening houdt daarnaast in dat zoveel mogelijk voorkomen wordt dat problematische schulden ontstaan. Preventie wordt ingezet om te voorkomen dat mensen in de financiële problemen (terug)komen, dat de financiële problemen verergeren en om mensen meer financieel zelfredzaam te maken.

In dit 'Preventieplan Schuldhulpverlening Midden-Delfland 2013' wordt nadere uitwerking gegeven aan hoe de schuldpreventie in Midden-Delfland wordt vormgegeven. Hierbij zal achtereenvolgens aandacht worden besteed aan:

- Wat is schuldpreventie en waarom is preventie belangrijk?
- Welk doel willen we bereiken?
- Wie willen wij bereiken?
- Met wie werken we samen?
- Welke producten zetten we in?
- Welk budget wordt ingezet?
- Communicatie
- Evaluatie

Wat is schuld preventie en waarom is preventie belangrijk ?

Alvorens in te gaan op de noodzaak van preventie, is het van belang duidelijk te definiëren wat onder schuldpreventie wordt verstaan:

‘Schuldpreventie is een mix van maatregelen, activiteiten en voor zieningen die er op gericht is dat mensen financieel vaardig worden en zich zo gedragen dat zij hun financiën op orde houden (N. Jungmann, F van Iperen, Over het belang van schuldpreventie en de mogelijkheden om daar lokaal invulling aan te geven, uitgave van schuldpreventiewijzer.nl 2011, pag. 19).’

Schuldpreventie wordt ingezet om te voorkomen dat mensen in de financiële problemen (terug)komen, dat de financiële problemen verergeren en om mensen meer financieel zelfredzaam te maken. Het vormt hiermee een belangrijk onderdeel van de integrale schuldhelpverlening. Maar waarom is het belangrijk in te zetten op preventie?

Het huidige kabinet zet steeds meer in op zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid van de burger. Het is belangrijk dat iedere inwoner van Nederland het maximale uit zichzelf haalt om zijn eigen leven en situatie te beheersen. Ook het op orde houden van financiën hoort hierbij. Tevens wordt in het overheidsbeleid steeds meer ingezet op participatie. Iedereen moet naar eigen vermogen meedoen in de maatschappij. Het hebben van schulden leidt er toe dat iemand zich sneller terugtrekt achter de voordeur, bijvoorbeeld door het niet kunnen betalen van een lidmaatschap van een vereniging of het niet kunnen betalen van een buskaartje. Dit is niet wenselijk. Maatschappelijk werkers, sociaal raadslieden of klantmanagers WWB constateren steeds dat het voor klanten heel moeilijk is stappen te ondernemen wanneer de financiën niet in balans zijn.

Schulden zijn niet alleen een belemmering voor participatie, ook leiden zij (indirect) tot hogere maatschappelijke kosten. Kosten voor noodopvang na een gedwongen uithuiszetting, kosten van maatschappelijk werk, verslavingszorg en jeugdzorg hebben allemaal in meer of mindere mate een relatie tot het (blijven) bestaan van financiële problemen. Tot slot is voorkomen beter dan genezen. Wanneer eenmaal een schuldensituatie is ontstaan, is deze makkelijker op te lossen wanneer dit nog een kleine schuld is, dan een grote schuld.

Welk doel willen we bereiken?

In het ‘Beleidsplan Schuldhelpverlening gemeente Midden-Delfland 2013-2016’ zijn de volgende hoofddoelen van de integrale schuldhelpverlening in Midden-Delfland vastgelegd:

- Schulden vormen geen belemmering voor participatie.
- Alle inwoners hebben een zo groot mogelijke financiële zelfredzaamheid.

Inzetten op preventie sluit aan bij deze hoofddoelen.

Wie willen we bereiken?

Uit landelijk onderzoek is gebleken dat de onderstaande doelgroepen een bovengemiddeld risico lopen op een problematische schuldensituatie:

- Alleenstaanden (al dan niet met kinderen);
- Mensen met een laag inkomen (uit een uitkering);
- Woonachtig in een huurhuis;
- Laagopgeleiden;
- Zelfstandig ondernemers;
- Verslaafden (A.C. Kerckhaert, L.S. de Ruig, Huishoudens in de rode cijfers 2012, omvang en achtergronden van schuldenproblematiek bij huishoudens, Panteia 2013, pag. 10);
- Ouderen met beginnende dementie of andere gezondheidsproblemen;
- Functioneel analfabeten.

In vergelijking met landelijk onderzoek uit 2009 valt op dat problematische schulden of risicofactoren ook steeds vaker voorkomen bij huishoudens met een modaal of bovenmodaal inkomen (A.C. Kerckhaert, L.S. de Ruig, Huishoudens in de rode cijfers 2012, Panteia 2013, pag. 12). Vaker dan vroeger gaat het om werkende huishoudens met een relatief hoog inkomen, om zzp-ers of om huishoudens met een koopwoning. Dit zijn groepen die vaak denken dat schuldhelpverlening niet voor hen is. Zij melden zich daarom doorgaans niet spontaan voor schuldhelpverlening. Ook zijn dit huishoudens die meestal geen gebruik maken van andere gemeentelijke voorzieningen zoals minimaregelingen, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning of het maatschappelijk werk. De uitdaging voor de gemeente is uit te zoeken waar en wanneer zij wel in contact kunnen treden met deze huishoudens. Door tijdige voorlichting,

laagdrempelige ondersteuning en vroegsignalering van problemen kan erger worden voorkomen (A.C. Kerckhaert, L.S. de Ruig, Huishoudens in de rode cijfers 2012, Panteia 2013, pag. 18).

Voor een substantieel deel van de schuldsituaties geldt dat er een 'life event' aan ten grondslag ligt. Een 'life event' is een ingrijpende gebeurtenis in het leven zoals het overlijden van de partner, echtscheiding, persoonlijk letsel of ziekte, ontslag of het niet verlengen van een tijdelijk contract, het starten van een eigen bedrijf of een verhuizing (N. Jungmann, F. van Iperen, over het belang van schuldpreventie en de mogelijkheden om daar lokaal invulling aan te geven, 2011, pag. 54). Door het aanbieden van preventieactiviteiten om het moment dat iemand te maken heeft met een 'life event', kan de ontwikkeling of het ontstaan van schuldsituaties worden bijgestuurd of zelfs worden voorkomen.

Preventieactiviteiten kunnen zich op de gehele bevolking richten, maar ook op specifieke doelgroepen in de samenleving. Er wordt onderscheid gemaakt op:

- Preventie gericht op de gehele bevolking (universele preventie);
- Preventie gericht op bepaalde risicogroepen waarvan bekend is dat het risico op schulden aanwezig is (selectieve preventie);
- Preventie gericht op personen die al betaalachterstanden hebben, maar waarbij de schulden nog niet problematisch zijn.
- Preventie aan personen die zich in een problematische schuldensituatie bevinden.

Gestreefd wordt in Midden-Delfland alle bovengenoemde doelgroepen te bereiken door middel van het inzetten van verschillende preventieproducten.

Jongeren

Omgaan met geld is een vaardigheid die lang niet alle jongeren van huis uit meekrijgen. Schuldenproblematiek manifesteert zich op steeds jongere leeftijd en kan belemmerend werken in de maatschappelijke ontwikkeling van de jongere. Het gebrek aan aflossingscapaciteit, zeker bij scholieren en studenten, vormt een belemmering bij het aflossen van schulden.

Een inventarisatie onder de basisscholen in Midden-Delfland leert dat niet elke basisschool structureel aandacht besteedt aan omgaan met geld. De redenen die de scholen hiervoor geven zijn divers: de doelgroep is nog erg jong, het is vooral een aanlegigheid van de ouders en de scholen hebben zoveel dringende zaken waaraan zij aandacht moeten besteden dat zij keuzes moeten maken. Omgaan met geld, het hebben van zakgeld en schulden komt wel vaak zijdelings aan bod, bijvoorbeeld bij rekenlessen of bij lessen over het omgaan met social media. Daarnaast besteden enkele basisscholen aandacht aan de jaarlijkse campagne 'Week van het Geld'.

De scholieren op het middelbaar en hoger onderwijs volgen hun onderwijs doorgaans buiten de gemeentegrenzen. Mede hierdoor en gezien de schaalgrote van de gemeente Midden-Delfland kunnen preventieactiviteiten voor die doelgroep daarom beter regionaal worden opgepakt. Binnen RPA-verband heeft de schuldhulpverlening aan jongeren de aandacht.

Met wie werken we samen ?

Op het gebied van schuldpreventie is samenwerking met de maatschappelijke partners nodig. Dit omdat ook zij, vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid, actief zijn bij het voorkomen en vroegtijdig signaleren van schulden. Verschillende ketenpartners in Midden-Delfland zijn al actief op het gebied van schuldpreventie. Zo biedt Kwadraad Maatschappelijk Werk op haar website naast algemene informatie over geld, inkomen en schulden een praktische online zelfhulptraining 'administratie en budgetteren' aan. Ook het Centrum Jeugd en Gezin Midden-Delfland (hierna: CJG) biedt op haar website veel informatie over omgaan met geld. Hierbij richten zij zich niet alleen op volwassenen, maar ook op de jeugd en de jong volwassenen.

Vroegsignalering door nutsbedrijven, Wonen Midden-Delfland en maatschappelijke instellingen

Het voortijdig signaleren van financiële problemen kan veel ellende voorkomen voor zowel de schuldenaar als de schuldeiser. Onlangs is van overheidswege aangegeven dat er geen landelijk informatiesysteem komt ten behoeve van het voortijdig signaleren van betaalachterstanden (Brief van staatssecretaris van Sociale Zaken J. Klijnsma d.d. 02-04-2013, brief inzake toezeggingen (voortgezet) algemeen overleg armoede- en schuldenbeleid d.d. 23 januari en 2 februari). De ontwikkeling van een dergelijk systeem was gewenst, maar de uitvoering stuit op te veel (juridische) bezwaren. Ook is de noodzaak voor een dergelijk systeem minder urgent geworden dan een aantal jaren geleden, toen de eerste aanzet tot een

landelijk registratiesysteem werd gegeven. Door de invoering van strengere wetgeving op het gebied van consumentenkrediet in 2011 wordt overkreditering reeds zoveel mogelijk tegengegaan. Daarnaast wordt door de integrale benadering van de schuldhulpverlening steeds meer nadruk gelegd op preventie en vroegsignalering. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zal in de komende periode in nauwe samenwerking met diverse gemeenten onderzoeken aan welke instrumentaria ten behoeve van vroegsignalering behoefte is. In ieder geval wordt onderzocht of meer gegevens kunnen worden opgenomen in en de toegang tot het Bureau Krediet Registratie (BKR) kan worden vergroot. Vooral bijvoorbeeld woningcorporaties en nutsbedrijven zouden hier baat bij hebben.

De energiemaatschappijen hebben sinds 1 oktober 2011 bij achterstanden in de betalingen de wettelijke verplichting hun cliënten te wijzen op de mogelijkheden tot schuldhulpverlening (Regeling afsluitbeleid voor kleingebruikers van elektriciteit en gas). Sinds 1 juni 2012 geldt dit tevens voor waterleveranciers (Regeling afsluitbeleid voor kleingebruikers van water). De nutsbedrijven schrijven de gemeente aan wanneer er sprake is van een problematische achterstand in de betalingen. Zodra een dergelijk signaal van een energiemaatschappij wordt ontvangen, wordt de betreffende persoon door het team Schuldhulpverlening actief benaderd.

Met Wonen Midden-Delfland bestaan al geruime tijd werkafspraken. Zij benaderen hun cliënten met huurachterstanden actief en verwijzen bij een huurachterstand van meer dan één maand door naar de gemeente voor advies en ondersteuning. Deze afspraken maken onderdeel uit van het 'Laatste Kansbeleid'. Daarnaast bevriest Wonen Midden-Delfland de invorderingsmaatregelen wanneer iemand zich meldt en wordt toegelaten tot de schuldhulpverlening. Uithuiszetting vindt in deze periode vooralsnog niet plaats. Wonen Midden-Delfland kent zelf geen producten met betrekking tot schuldpreventie, maar verwijst snel door naar de gemeente wanneer er sprake is van een huurachterstand. De ervaring leert dat de lijnen met het team Schuldhulpverlening kort zijn. Er vindt geregeld overleg plaats met de medewerkers van Wonen Midden-Delfland.

Aan Kwadraad Maatschappelijk Werk is verzocht alert te zijn op schuldenproblematiek en mensen te wijzen op de mogelijkheden tot schuldhulpverlening. Zij hebben juist op momenten van een (ingrijpend) 'life-event' zoals een scheiding of een overlijden contact met klanten. Aan Kwadraad is aangegeven dat schuldhulpverlening ook kan bestaan uit het geven van advies. Er hoeft dus niet per se sprake te zijn van een (dreigende) problematische schuldenproblematiek. Voortijdig doorverwijzen kan erger voorkomen. Hetzelfde geldt voor het CJG. Ook zij kunnen schulden en/of financiële problemen voortijdig signaleren en doorverwijzen naar de gemeente.

De ervaring leert dat binnen Midden-Delfland de lijnen tussen de maatschappelijke instanties kort zijn. Driemaandelijks vindt er een signaleringsoverleg plaats waarbij alle partners bij elkaar om tafel zitten om problematische casussen met elkaar te bespreken. Men is hierdoor met elkaar en elkaars werkzaamheden bekend en weet elkaar ook buiten deze formele contactmomenten te vinden.

Vroegsignalering en preventie door de teams Werk en Inkomen en WMO

De klantmanagers Werk en Inkomen en WMO hebben in hun werk veel contact met, doorgaans kwetsbare, burgers van Midden-Delfland. Zij spreken de mensen zowel in het gemeentehuis, maar komen ook 'achter de voordeur'. Schuldenproblematiek of het risico hierop wordt hierdoor snel opgemerkt. In dergelijke gevallen wordt doorverwezen naar de collega's van het team Schuldhulpverlening. Andersom verwijzen de klantmanagers Schuldhulpverlening naar het team Werk en Inkomen voor aanvragen bijzondere bijstand, informatie over inkomensaanvullende regelingen en hulp op re-integratiegebied. Er wordt nauw samengewerkt en er vindt geregeld overleg plaats.

Schuldhulpmaatje

In 2013 is in Midden-Delfland het project Schuldhulpmaatje gestart. Schuldhulpmaatje biedt op een laagdrempelige manier hulp en ondersteuning aan iedereen die vragen heeft over schulden en hoe hier mee om te gaan. Ook bieden zij praktische hulp, bijvoorbeeld door het (helpen bij) het ordenen van de administratie. Hiermee dragen zij bij aan het tegengaan van nieuwe schulden. Indien nodig verwijst Schuldhulpmaatje door voor ondersteuning naar de gemeente. In overleg met de klantmanagers Schuldhulpverlening dienen zij aanvragen in bij Stichting Urgente Noden (SUN) of Stichting Klein maar Dapper (SKMD). De vrijwilligers van Schuldhulpmaatje bieden zowel ondersteuning op het gebied van schuldpreventie als hulp aan personen die al een schuldhulpverleningstraject via de gemeente doorlopen. De hulp van Schuldhulpmaatje is kosteloos en staat open voor alle inwoners van Midden-Delfland.

Instituut Sociaal raadslieden

Inwoners van de gemeente Midden-Delfland kunnen gebruik maken van de diensten van het Instituut Sociaal Raadslieden in Delft. Zij geven gratis informatie, hulp en advies aan burgers met vragen en/of problemen op een breed sociaal en juridisch terrein. Zij bieden onder andere hulp bij het opstellen van bezwaarschriften tegen bijvoorbeeld aanslagen van de Belastingdienst, vorderingen van het UWV, de SVB en overheidsinstellingen. Ook assisteren zij bij consumentengeschillen, vreemdelingenrecht en loon- en uitkeringsbeslag. Door het kunnen gebruik maken van deze laagdrempelige en voor de burgers kosteloze dienstverlening kunnen schulden verminderd worden (bijvoorbeeld bij geschillen met de Belastingdienst, UWV, nutsbedrijven). Ook dragen zij bij aan schuldpreventie door het op orde brengen van de financiën door het aanvragen van toeslagen bij de Belastingdienst.

SUN

Naar aanleiding van de motie 'Midden-Delfland Solidair' is in 2012 besloten subsidie te verstrekken aan en aansluiting te zoeken bij de Stichting Urgente Noden (SUN) in Delft. Deze stichting biedt, bovenop het bestaande wettelijke instrumentarium, een extra mogelijkheid tot het bieden van materiële en financiële ondersteuning. Zij richten zich hierbij op inwoners in een sociaal zwakke positie. Aanmelding vindt plaats door professionals van maatschappelijke organisaties. Het kunnen bieden van financiële noodhulp indien nodig draagt bij aan het bijvoorbeeld voorkomen van afsluiting van nutsvoorzieningen.

Thuisadministratie voor 50- plus door Stichting Welzijn Midden-Delfland

Stichting Welzijn Midden-Delfland biedt hulp bij de thuisadministratie aan voor de doelgroep 50-plussers. Zij helpen onder andere bij het ordenen en inzichtelijk houden van de financiën, het doornemen van post, het onderzoeken of gebruik kan worden gemaakt van voorliggende voorzieningen en het helpen bij het invullen van formulieren, bijvoorbeeld voor het aanvragen van kwietschelding gemeentelijke belastingen. Vrijwilligers van de ouderenbonden kunnen daarnaast tegen een kleine vergoeding helpen bij het invullen van de belastingaangifte.

De thuisadministratie van SWMD is niet bedoeld voor mensen, waarbij sprake is van een schuldenproblematiek. Deze mensen worden doorverwezen naar de gemeente. De thuisadministratie van SWMD is specifiek bedoeld om schulden en financiële problemen te voorkomen. Door Welzijn Midden-Delfland wordt voortsnog geen stijging in het aantal aanmeldingen gezien. Ook zijn er bij hen voortsnog geen signalen van een stijgende schuldenproblematiek bij de oudere doelgroep.

Welke producten en diensten zetten we in?

In Midden-Delfland worden de volgende producten en diensten ingezet in het kader van schuldpreventie. Elk product richt zich op een bepaalde doelgroep.

Informatie via internet :

Doelgroep: Deze preventie richt zich op alle burgers, die meer informatie willen over omgaan met geld, het hebben van schulden en het op orde houden en/of brengen van hun financiën.

Op landelijk niveau wordt onder andere door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) en het NIBUD al veel aan voorlichting gedaan om te voorkomen dat burgers financiële problemen krijgen. Zij doen dit onder andere via de volgende websites:

- www.berekenuwrecht.nl: hierop kan de burger zien welke inkomensondersteunende voorzieningen voor hem of haar van toepassing zijn en vindt men meer informatie over hoe deze aan te vragen.
- www.zelfjeschuldenregelen.nl: op deze website, ontwikkeld door de NVVK in samenwerking met het NIBUD kunnen burgers informatie vinden over het zelf aanpakken van beginnende schulden. Voor elk stadium van financiële problemen wordt een passend plan aangeboden. De burger vindt hier adviezen, tips, voorbeeldbrieven en doorverwijzingen naar instanties.

Op de gemeentelijke website www.middendelfland.nl is recent de informatie over schuldhelpverlening geheel herzien en up-to-date gebracht. De burgers van onze gemeente vinden hier alle informatie over de schuldhelpverlening via de gemeente. Er wordt aandacht besteed aan welke producten worden aangeboden en aan welke voorwaarden men moet voldoen om voor hulpverlening in aanmerking te komen. Tevens wordt aandacht besteed aan de hulpverlening via 'Schuldhelpmaatje'. Ook vindt men hier links naar de bovengenoemde landelijke websites.

Voorgesteld wordt daarnaast in ieder geval één maal per kwartaal aandacht te besteden aan informatie over schuldhelpverlening via de Schakel en de digitale nieuwsbrief van de gemeente Midden-Delfland.

Hierbij kan gedacht worden aan nieuws over schulden, informatie over het minimabeleid van Midden-Delfland, het geven van besparingstips en dergelijke.

Actie: minimaal driemaandelijks aandacht besteden aan schuldhulpverlening en/of het minimabeleid in de Schakel en de digitale nieuwsbrief van Midden-Delfland. Planning: eerste communicatiemoment in juli 2013.

Algemeen foldermateriaal

Doelgroep: deze preventie richt zich op alle burgers met vragen over omgaan met geld, schulden, en de mogelijke oplossingen hiervoor.

Bij het team schuldhulpverlening is divers (landelijk uitgegeven) foldermateriaal aanwezig over schuldregelingen, de WSNP en schuldhulpverlening aan (ex-)zelfstandigen. Ook is informatie beschikbaar voor schuldeisers en werkgevers die te maken hebben met werknemers die in de schulden zitten. De folders zijn beschikbaar bij het Klant Contact Centrum en via het team Schuldhulpverlening.

Folders en bijeenkomst Midden-Delfland

Doelgroep: alle burgers met vragen over de mogelijkheden over de schuldhulpverlening en het minimabeleid in Midden-Delfland en alle ketenpartners.

Door verschillende ketenpartners is aangegeven dat er behoefte bestaat aan folders over schuldhulpverlening en over het minimabeleid in Midden-Delfland. Voorgesteld wordt hierover in de loop van 2013 in samenwerking met de afdeling communicatie folders te ontwikkelen voor burgers en ketenpartners. Ook wordt door de ketenpartners aangegeven dat er behoefte is aan een voorlichtingsbijeenkomst over schuldhulpverlening en het minimabeleid.

Actie 1: ontwikkelen foldermateriaal over schuldhulpverlening in Midden-Delfland en minimaregelingen in Midden-Delfland. Planning: gereed eind 2013 (folder s schuldhulpverlening) en begin 2014 (foldermateriaal minimaregelingen).

Actie 2: organiseren van een voorlichtingsbijeenkomst voor ketenpartners over schuldhulpverlening en het minimabeleid. Planning: 4e kwartaal 2013.

Adviesgesprekken door het Team Schuldhulpverlening

Doelgroep: alle burgers die zich bij het loket Schuldhulpverlening van de gemeente melden met vragen over geld en schulden.

Tijdens een adviesgesprek wordt door de Klantmanager Schuldhulpverlening één op één informatie verstrekt over alles wat met geld en schulden te maken heeft. Zo wordt onder andere informatie verstrekt over het (indien mogelijk) zelfstandig oplossen van schulden, het aanvragen van inkomensondersteunende regelingen en de mogelijkheden voor schuldhulpverlening via de gemeente. Er wordt hierbij specifiek ingegaan op de persoonlijke situatie van de cliënt. Ook de mogelijke hulp en ondersteuning door ketenpartners en/of de vrijwilligers van Schuldhulpmaatje komt aan bod. In geval van problematische schulden wordt tijdens dit gesprek beoordeeld of het indienen van een aanvraag schuldhulpverlening zinvol is en uit welke producten het eventuele aanbod kan bestaan. Aanmelding voor een adviesgesprek kan telefonisch, per mail of tijdens het open spreekuur van sociale zaken bij de Klantmanager Schuldhulpverlening.

Cursus rekenen / budgetteren

Doelgroep: iedereen die actief en gemotiveerd aan zijn (beginnende) schuldenproblematiek wil werken.

ROC Mondriaan biedt cursussen aan aan mensen die problemen hebben bij het voeren van hun financiële huishouding. De cursus bestaat uit 7 bijeenkomsten van 2,5 uur. De gemiddelde groepsgrote is 6-10 deelnemers. Tijdens de cursus budgetteren wordt, naast het aanleren van financiële vaardigheden en het voeren van de administratie, ook aandacht besteed aan taal- en rekenvaardigheden. Zo nodig worden de deelnemers gewezen op het overige aanbod van Mondriaan op het gebied van taalverwerving en rekenen. Tijdens de budgettraining maakt Mondriaan gebruik van lesmateriaal van het NIBUD. De kracht van de budgetcursus is dat, naast het aanleren van (financiële) vaardigheden, de deelnemers bij elkaar erkenning vinden en de problemen die zij ondervinden bij elkaar herkennen. Het taboe op het hebben van schulden wordt doorbroken. Juist deze groepsdynamiek draagt bij aan de effectiviteit van de training, mits de deelnemers gemotiveerd en leergierig zijn.

In september 2013 wordt gestart met de 'Pilot budgettrainingen' via ROC Mondriaan. Indien mogelijk vindt de cursus plaats op locatie, te weten in het gemeentehuis in Schipluiden. Doel is in 2013 in ieder geval twee trainingen van start te laten gaan. De deelnemers voor deze training(en) worden geworven via De Schakel en de digitale nieuwsbrief. Er is bewust gekozen de cursus open te stellen voor alle inwoners ouder dan 18 jaar van Midden-Delfland, omdat gebleken is dat (dreigende) schuldenproblematiek een probleem is van alle lagen van de bevolking. In de advertentie zal worden vermeld dat het aantal plaatsen beperkt is. Aanmelding vindt plaats via email en men dient een korte motivatie te geven waarom men wil deelnemen. Bij overweldigende interesse zal geselecteerd worden op de volgende criteria:

- Gezinnen met kinderen;
- Personen met een WW-uitkering of waarbij ontslag dreigt;
- Personen die in de afgelopen 6 maanden te maken hebben gehad met een 'life-event' (scheiding, overlijden van een partner, ziekte en dergelijke).

Budgetbeheer

Doelgroep: alle burgers die via de gemeente Midden-Delfland een schuldhulpverleningstraject doorlopen.

Budgetbeheer is een product dat door de gemeente wordt aangeboden gedurende het schuldhulpverleningstraject. Budgetbeheer is doorgaans de eerste stap op weg naar een schuldregeling. Door het opstarten van budgetbeheer wordt de bestaande schuldsituatie gestabiliseerd. Er zijn verschillende gradaties in budgetbeheer. In de basisvorm worden alleen de reserveringen voor de schulden ingehouden. De klant blijft verantwoordelijk voor het betalen van de vaste lasten. Bij budgetbeheer plus worden naast de reserveringen ook de vaste lasten betaald (huur, ziektekostenverzekering en dergelijke). Bij budgetbeheer totaal worden alle betalingen verricht. Welke vorm van budgetbeheer wordt ingezet, hangt af van de persoonlijke situatie van de cliënt.

Uitgangspunt is dat budgetbeheer tijdelijk is. Gedurende het verloop van het minnelijke schuldenregeling wordt het budgetbeheer afgebouwd. De cliënt krijgt hierbij begeleiding door de Klantmanager Budgetbeheer. Zij geeft hierbij adviezen over hoe zelfstandig de administratie te voeren en automatische afschrijvingen te regelen. Aan het einde van het traject dient de cliënt namelijk weer financieel zelfredzaam te zijn en niet opnieuw in de schulden te komen. Wanneer de verwachting is dat de cliënt ook op lange termijn niet in staat is zijn financiën te regelen, wordt doorverwezen naar beschermingsbewind.

Nazorg

Doelgroep: alle burgers die via de gemeente Midden-Delfland een schuldhulpverleningstraject hebben afgerond.

Gedurende het schuldhulpverleningstraject wordt aangevangen met het steeds meer financieel zelfstandig maken van de cliënt. Na het succesvol doorlopen van een schuldhulpverleningstraject is het immers niet de bedoeling dat de cliënt terugvalt in zijn oude gewoonten en opnieuw in de schulden geraakt. Door het langzaam afbouwen van budgetbeheer, het bijvoorbeeld aan het einde van het traject inzetten van een budgettraining en het bieden van nazorg wordt de cliënt richting financiële zelfstandigheid begeleid. De nazorg bestaat daarnaast uit het hebben van een contactmoment binnen zes maanden na afronding van het gemeentelijke schuldhulpverleningstraject.

Welk budget wordt ingezet?

Voor de kosten van schuldhulppreventie is in 2013 € 5.000,- vrijgemaakt uit de middelen die in het kader van de 'Motie Solidair' zijn vrijgemaakt. Deze middelen worden ingezet voor:

- Ontwikkelen voorlichtingsmateriaal voor cliënten en ketenpartners.
- Aanschaf overige voorlichtingsmaterialen met betrekking tot schulden (bv. folders NIBUD, NVVK).
- Minimaal 1 maal per kwartaal plaatsen advertenties in de Schakel over schuldhulpverlening en minimabeleid.
- Organisatie informatiebijeenkomst ketenpartners over schuldhulpverlening en minimabeleid.

Kosten budgettraining ROC Mondriaan

De kosten van de budgettrainingen bij Mondriaan bedragen € 2.822,- per cursus. Het maximaal aantal deelnemers bedraagt 10. In de productovereenkomst Mondriaan 2013 is een bedrag van € 25.000,- voor volwasseneneducatie niet 'gemerkt'. Deze middelen kunnen vrij worden ingezet voor bijvoorbeeld

taalcursussen voor laaggeletterden of 'taal op de werkvloer'. Uit overleg met Mondriaan en de afdeling Onderwijs van Midden-Delfland is gebleken dat voor 2013 nog voldoende middelen vrij zijn om in 2013 in ieder geval te starten met twee budgettrainingen. De planning is in september 2013 te starten met de eerste. De tweede cursus zal, al naar gelang het aantal aanmeldingen, starten in oktober of november 2013. Eind 2013 worden de bevindingen geëvalueerd en wordt beslist of deze budgettrainingen ook in 2014 worden ingezet.

Communicatie

In 2013 is aanvang gemaakt met het up-to-date brengen van de informatie over schuldhulpverlening op de gemeentelijke website. In de tweede helft van dit jaar worden folders ontwikkeld over schuldhulpverlening in Midden-Delfland en over het minimabeleid. Deze folders richten zich op zowel de inwoners als de ketenpartners.

Minimaal één maal per kwartaal wordt in De Schakel en/of de digitale nieuwsbrief aandacht besteed aan schuldhulpverlening en de regelingen voor minima.

Evaluatie

De effecten van schuldpreventie zijn moeilijk meetbaar. Investeren in preventie kan op korte termijn leiden tot meer aanvragen schuldhulpverlening en hierdoor tot een stijging in de kosten. Dit omdat de bekendheid over schuldhulpverlening wordt vergroot door de inzet van meer communicatiemiddelen en de nauwere samenwerking met de ketenpartners. Wel is de verwachting dat meer inzet op preventie om de lange(re) termijn zal leiden tot minder en vooral kortere schuldhulpverleningstrajecten. In ieder geval blijkt uit landelijk onderzoek dat de baten schuldhulpverlening ruim twee keer zo hoog zijn als de bedragen die hiervoor door de gemeenten wordt geïnvesteerd. Deze baten komen voor ongeveer 50% ten goede aan de gemeente. De meeste kosten worden bespaard op uitkeringen (WWB en WW) en op wonen (tegengaan van huisuitzettingen). Ook is gebleken dat een aanbod schuldhulpverlening effect heeft op de gemiddelde uitkeringsduur, deze wordt gemiddeld met vier tot twaalf maanden verkort (Dr. R. van Geuns e.a. 'Schuldhulpverlening loont! Een onderzoek naar de kosten en baten van schuldhulpverlening', juli 2011).

Het college van Burgemeester en Wethouders en de raad worden jaarlijks geïnformeerd over de voortgang en resultaten van de schuldhulpverlening. In deze voortgangsrapportage wordt in ieder geval aandacht besteed aan:

- Het aantal aanmeldingen in het betreffende jaar.
- Het vervolgtraject (toeleiding naar schuldhulpverlening, verwijzing, advisering).
- De behaalde resultaten (geslaagde trajecten, voortijdige uitval).
- De streefcijfers met betrekking tot volgende jaren.